

DIGIMÄNG

ELYNA HEINMÄE

elyna.heinmae@tlu.ee

HARIDUSTEHNoloog (AESPA-SUTLEMA) LASTEAIAS
TLÜ HARIDUSTEHNoloogIA ÖPPEJÕUD

MIS ON DIGIMÄNG?

Mänguline ja aktiivne tegevus digivahendiga, mis
hõlmab ka digitaalset sisu.

STATISTIKAT JA UURIMISTULEMUSI

- Laste digimäng algab juba enne 2eluaastat (Nevski, 2019).
- 2-4aastased laste ekraaniaeg hõlmab Yotubest ja TikTokist videode vaatamist (Ridout & Robb, 2022).
- 0-8a lapsed tarbivad keskmiselt 2,5h ekraanimeediat päevas.
- Väikelastele võimaldakse nutiseadmeid väga erinevatel põhjustel nt rahustamiseks, lapsehoidjana, õppimiseks ja arendamiseks (Danet jt, 2022).
- Väikelaste (0-3a) võime ekraanilt õppida on vähene ja päriselu olukorrad on need, mis on kõige arendavamad.
- Juhendamata digimäng võib lapse arengut hoopis kahjustada ja viia unehäirete, käitumis- ja distsipliini probleemideni, samuti pärssida lapse akadeemilisi võimeid.
- Selleks, et digimäng toetaks lapse arengut, peab see olema juhendatud ja toetatud (nt täiskasvanu poolt - lapsevanem, õpetaja).

5 DIGIMÄNGU KOMPONENTI

SEADME TEHNILINE KÄSITLEMINE

Puuteliigutused ekraanil, hiire klikkimine, klaviatuuri kasutamine

FANTAASIA- JA ROLLIMÄNG

Digivahend loob mängu konteksti digitaalsel kujul (tegelased, situatsioonid, kohad) ja annab ette digitaalse rollimängu stsenaariumi

DIGIKÕNE

Milles kujuteldavad olukorrad annavad tegelastele ja situatsioonidele uusi tähendusi (tegelaste jutt, dialoogid, laste enda välja mõeldud tekst jne)

DIGISISU

Ikoonid, tekstisümbolid, mille abil luua kujutletavaid olukordi

PIIRID

Tgelased erkaanil võivad tulla kaasa lapse traditsioonilisse mängu ja lapse traditsiooniline fantaasiamäng võib olla sisendiks digimängule ekraanil.

Fleer (2016)

DIGIMÄNGU JUHENDAMINE

ÜKSKI RAKENDUS EGA SEADE EI OLE OLEMUSELT HEA
VÕI HALB, KUID SEADE JA ÄPP ÜKSI LAST EI ÕPETA

SISU

OLULISEM AJA PIIRAMISE KÕRVAL
ON KESKENDUDA SISULE, MIDA
LAPS ERKAANIGA TEEB

**AKTIIVNE
JUHENDAMINE**

TÄISKASVANU ON SEE, KES SAAB
LAPSE ARENGUT TOETADA JA
AIDATA LAPSEL SAADA
DIGIMÄNGUST PARIM KOGEMUS

EESKUJUD

TÄISKASVANUD, SUUREMAD-ÕED-
VENNAD, MÄNGUKAASLASED - LAPSED
JÄLJENDAVID NEID JA NENDE KÄITUMIST
EKRAANIL

SOOVITUSED - DIGIMÄNG

**KOKKULEPPED
ALGAVAD SIIS KUI
ALGAB SEADME
KASUTUS**

**EKRAANIVABAD
PÄEVAD JA
MEEDIAPAAST**

**AEG ENNE JA
PEALE EKRAANI**

**LAPSED VÕTAVAD
DIGIMÄNGUS
ERINEVAID ROLLE**

SOOVITUSED - ALPAKIDS

**MÄNGI ISE NEID
MÄNGE JA MÖTLE,
MILLISEID
OSKUSEID NEED
SAAVAD TOETADA**

**AVASTAGE MÄNGE
KOOS LAPSE JA
ÄRA JÄÄ ISE
PARIMA TULEMUSE
SAAVUTAMISSE
KINNI**

**HINDA MÄNGE
KOOS LASTEGA,
KOOSTA
HINDAMISTABEL**

**TEE ÖPIPAUSE JA
MÖTLE, MILLISTE
EKRAANIVÄLISTE
TEGEVUSTEGA
EDASI LIIKUDA**

**KOOS MÄNGIMINE
- KUI SEADMEID
VÄHE
LASTE HAJUTAMINE
JA NENDE OMA
SEADMETE
KASUTAMINE**

**PLIIATS VS SÕRM

LAPSE JAOKS ON
VÄGA SUUR VAHE,
KAS KASUTADA
SÕRME VÕI
NUTIPLIIATSIT**

**RAKENDA
AVASTUSÕPET JA
ÄRA PÜÜA KÕIKI
MÄNGE LASTELE
SELETAMA
HAKATA**

**KÜSI LASTELT
SISENDIT, SEE
VAJAB ENDA
HARJUTAMIST :)**

**KÜSIMUSI,
MÕTTEID,
KOMMENTAARE?**

LISALUGEMIST

DIGIMÄNG, KAS ARENDAB VÕI MITTE?

<https://novaator.err.ee/1150559/teadlane-selgitab-kui-arendav-on-lapsele-nutimang>

LAPSED DIGIMAAILMAS

<https://podcast.ee/onnelikud-vanemad-onnelikud-lapsed/lugu-11-elyna-nevski-lapsed-digimaailmas-nende-teadlik-jalgimine-ja-juhendamine/>

NUTIKALT NUTISEADMES

<https://digila.eu/courses/podcast-nutikalt-nutiseadmest-teadlikult-digimaailmas/>

ALLKAD

Nevski, E. (2019). Doktoritöö. 0–3 aastaste laste digimäng ning selle sotsiaalne vahendamine

Danet, Marie et al (2022). Children aged 3–4 years were more likely to be given mobile devices for calming purposes if they had weaker overall executive functioning.

Rideout, V., & Robb, M. B. (2020). The Common Sense census: Media use by kids age zero to eight, 2020. San Francisco, CA: Common Sense Media.

TÄNAN

